

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Kunnanhallitus 07.02.2023 § 22
48/00.01.02.03/2023

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi.

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja vuoteen 2035 ulottuvasta kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta. Lausunno tulee antaa lausuntopalvelussa 27.1.2023 mennessä. Strategia on valmisteltu laajassa sidosryhmäyhteistyössä.

Suomen biodiversiteettipolitiikka pohjaa kansalliseen biodiversiteettistrategiaan ja toimintaohjelmaan. Strategiassa huomioidaan kansallisten tavoitteiden lisäksi YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteet sekä EU:n biodiversiteettistrategia.

Parhaillaan valmistelussa oleva uusi kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia 2035 ohjaa luonnon suojelun, ennallistamisen ja hoidon politiikkaa, vaikuttaa kaikilla sektoreilla luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien paineiden pienentämiseksi sekä edistää luontokadon juurisyihin kohdistuvaa kestävyysmurrosta. Uusi strategia laaditaan, koska luontokatoa ei olla saatu pysäytettyä.

Kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä luontokato on pysäytetty ja luonnon monimuotoisuus elpyy. Lisäksi viimeistään strategiakauden lopussa Suomi on luontopositiivinen. Luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavat toimet ovat kokonaisvaikutukseltaan myönteisiä niin, että luonnon monimuotoisuuden tila on vähintään samalla tasolla kuin 2020.

Lähtökohdat

Strategialuonnoksen tavoite ylläpitää luonnon monimuotoisuutta ja pysäyttää ihmisen toiminnasta aiheutuva lajien väheneminen on hyvä. Luonnos ja sen sisältöön liittyvä arviointiaineisto tarkastelee monipuolisesti luonnonympäristön tilaan liittyviä sisältöjä, monimuotoisuuden säilyttämiseen liittyviä keinoja sekä niihin liittyviä aikatauluja, mutta tavoitteet ovat erittäin kunnianhimoisia ottaen huomioon niiden toteuttamiseksi suunnitellun ajan.

Luonnoksessa tuodaan esiin kestävyysmurroksen välttämättömyys, mutta ei oteta riittävästi huomioon monimuotoisuuden edistämisen vaikutuksia alkutuotantoon, teollisuudteen ja logistiikkaan. Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää valtion voimakasta taloudellista panostusta sekä suojelutoimenpiteiden toteuttamiseksi että suojelusta elinkeinoelämälle koituvien seurannaisvaikutusten pienentämiseksi ja uusien tuotantosuuntien löytämiseksi. Muun muassa suojelun laajenemisen vaikutukset huoltovarmuuteen ja turvallisuuteen on jätetty kokonaan pois tarkastelusta.

Strategialuonnoksen mukaan osin luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja elvyttämiseksi tehtävät toimenpiteet ovat ristiriidassa ilmaston lämpenemisen hillitsemiseen liittyvien tavoitteiden kanssa. Koska ilmastonmuutos on globaalisti merkittävin lajien vähenemisen syy, tulisi strategian lähtökohdana olla ilmaston muutosta hillitsevien toimenpiteiden

priorisointi suhteessa yksittäisiin kansallisiin monimuotoisuutta hillitseviin toimenpiteisiin. Esimerkiksi soiden ennallistamiseen liittyvät toimenpiteet ja niihin käytettävät resurssit eivät ole globaalisti arvioiden tarkoituksenmukaisia.

Päätavoite

Strategian päätavoite lajien vähenemisen hillitsemiseksi on hyvä, kuten myös luonnonympäristön positiiviset vaikutukset ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Päätavoitteen toteuttamisaikataulu on kuitenkin epärealistinen. Strategialuonnoksessa todetaan, että sen toimenpiteet saavat aikaan myönteisiä vaikutuksia jo hyvin pian ja viimeistään vuodesta 2025 eteenpäin. Edelleen strategiassa todetaan toteutettujen toimenpiteiden seurauksena elinympäristöjen rakenteen ja toiminnan kehityksen suunnan kyettävän muuttamaan positiiviseksi vuoteen 2030 mennessä. Käytännössä käytettävissä oleva aika ei tule riittämään tavoitteen saavuttamiseen.

Luonnon tilan tavoitteet

Strategia tuo esille talouskäytössä olevien alueiden luonnonhoidon merkityksen. Korostamalla monimuotoisuudelle arvokkaita piirteitä, kuten metsätaloudessa sekapuustoa, lahoppuustoa ja isoja puita, voidaan tukea monimuotoisuuden elpymistä. Näiden keinojen käyttö vaatii tehostamista ja taloudellisia resursseja.

Suojelu ja ennallistaminen

Strategiassa esitetyt suojeluprosentit ovat erittäin vaativia ja noudattavat EU:n linjauksia. Suojelun toteuttamisessa alueiden kuuleminen on keskeistä ja on huomioitava, että suojelun on kohdistuttava merkittäville ja arvokkaille alueille. Luonnoksessa todettu suojelupinta-alan kasvattaminen 30 prosenttiin Suomen maa-alueiden sekä merialueiden pinta-alasta on epämääräinen eikä sen perusteeksi ole esitetty riittävää määrittelyä ja toteuttamisen kriteeristöä. Suojelupinta-alan kasvattaminen 30 prosenttiin sekä myös muut tavoitekohdat tulee strategiassa määritellä huomattavasti tarkemmin ja niiden vaikutuksia on arvioitava nykyistä laajemmin.

Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Luonnoksessa on tuotu hyvin esiin laiduntamisen merkitys peltojen lajistollisen monimuotoisuuden säilyttämisen ja elpymisen näkökulmasta. Laiduntamisen laajentamista estää rajallinen peltopinta-ala suhteessa taloudellisesti kannattavaan toimintaan. Maatalouden kannattavuuskriisin takia ilman taloudellisia kannustimia ei asetettuja tavoitteita tulla saavuttamaan.

Strategialuonnoksessa nousee hyvin esille eliölajien kirjo kaupunkimaisilla on alueilla. Kaupunkimaisten ympäristöjen luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja elpymiseen liittyviä toimia tulisi ottaa huomattavasti enemmän huomioon. Niillä olisi suuri positiivinen vaikutus sekä eliölajien monimuotoisuuteen että tiheään asuttujen alueiden ihmisten elinympäristön terveyteen ja hyvinvointiin. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä kaupunkialueiden viheralueiden ja ekologisten käytävien riittävyyteen sekä viheralueiden monipuolisuuteen.

Saamelaiset

Saamelaisten asema ja vaikutusmahdollisuudet on turvattu ja otettu luonnoksessa huomioon hyvin. Porojen laiduntaminen aiheuttaa paineita luonnon monimuotoisuudelle, mikä voi osaltaan aiheuttaa ristiriitoja monimuotoisuustavoitteiden ja porotalouden välillä.

Suomi maailmalla

Strategialuonnos tuo hyvin esille Suomen aseman kansainvälisessä kokonaisuudessa, jossa Suomi on ollut monissa asioissa aktiivinen toimija ja edelläkävijä kestäväen kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa. Pyrkimys samaan on jatkossakin hyvä. Huomioitava on myös Suomen maantieteellisestä sijannista johtuvat erityispiirteet ja realiteetit, jotka asettavat toiminnalle omia rajoitteitaan.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Ahokas Marjut
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä ja merkitä tietoonsa saatetuksi esittelytekstin mukaisen Ilomantsin kunnan lausunnon luonnon monimuotoisuusstrategiasta.
Päätös	Hyväksyttiin.
Toimenpiteitä varten ja tiedoksi	1. Lausuntopalvelu